

СТАНОВИЩЕ

От д-р Ивайло Кръстев Костов, доцент по граждански процес в Юридически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, член на научното жури за защита на дисертационния труд на Димо Григориев Господинов, редовен докторант към Катедра „Международно право и международни отношения“ на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ на тема **„Тежест и стандарт на доказване при осъществяване на гражданската отговорност в рамките на Цифровия единен пазар на ЕС“** за придобиване на образователната и научна степен “доктор“ по професионално направление 3.6. Право (Право на ЕС)

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Със Заповед № РД-38-98/21.02.2025 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ съм определен за член на научното жури за защита на дисертационния труд на Димо Григориев Господинов на тема **„Тежест и стандарт на доказване при осъществяване на гражданската отговорност в рамките на Цифровия единен пазар на ЕС“** за придобиване на образователната и научна степен “доктор“ по професионално направление 3.6. Право (Право на ЕС)

I. Данни за дисертационния труд и докторанта.

1. Димо Господинов е магистър по право на Юридически факултет при СУ „Св. Климент Охридски“ от 2012 г. От 2014 г. е адвокат към Софийската адвокатска колегия. От 2017 г. е управляващ съдружник в адвокатско дружество и специализира в консултации по ИТ право, интелектуална собственост и защита на данните. От 2018 г. е Длъжностно лице по защита на данните (DPO). Последователно надгражда знанията и квалификацията си в областта на защитата на личните данни и притежава следните международни сертификати: Certified Information Privacy Professional/Europe (CIPP/E) (2018) и Certified Information Privacy Manager (CIPM) (2019) от International Association of Privacy Professionals (IAPP). През 2019 г. получава званието Fellow of Information Privacy (FIP).

2. На 01.03.2021 г. е зачислен за редовен докторант към Катедра „Международно право и международни отношения“ на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ на тема на дисертационния труд **„Тежест и стандарт на доказване при осъществяване на гражданската отговорност в рамките на Цифровия единен пазар на ЕС“**

с научен ръководител доц. д-р Христо Христов. На 01.03.2024 г. е отчислен с право на защита.

При провеждане на процедурата са спазени изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), на Правилника за прилагането му и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. Въз основа на представената справка за покритите от докторанта минимални национални изисквания, на заседанието на научното жури, проведено на 28.02.2025 г., е констатирано, че процедурата отговаря на нормативните изисквания, няма данни за плагиатство и поради това докторантът следва да бъде допуснат до публична защита за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

3. Представеният автореферат в обем от 32 страници. Съдържащата се в него справка за приносите обективно отразяват съдържанието на труда и основните научни постижения. В автореферата коректно са очертани предмета, научно изследователската теза, научната цел и конкретните задачи на изследването (с. 2-5) и е посочена методологическата му основа. (с. 5-6).

4. Докторантът има три публикации по темата на дисертацията:

4.1. Отговорността на посредниците в контекста на новия Регламент за цифровите услуги – Общество и право, бр. 6/2024, стр. 60-80, ISSN 0204-85-23;

4.2. Тежест и стандарт на доказване при отговорност за неразрешени платежни операции, публикувана в правния портал Lex.bg на 29.01.2025г., ISSN 2682-9606;

4.3. Проблеми на електронните документи и електронните подписи при прилагането на Регламент eIDAS от българския съд. – Общество и право, бр. 7/2024, стр.19-48, ISSN 0204-85-23.

Още една негова работа - Основни проблеми при прилагане на принципа за отчетност при защита на личните данни от българските съдилища, е приета за печат.

Публикациите по темата на дисертационния труд са с научно-приложна стойност, направеният анализ и възприетите с тях виждания на автора заемат, по един или друг начин, място в завършения текст на разработката. Броят на публикуваните съчинения по темата на дисертационния труд изпълнява минималните изисквания по чл. 26 ЗРАСРБ за професионално направление „Право“.

II. Обща оценка на дисертационния труд.

1. Дисертационният труд е в обем от 330 страници, включително съдържание, библиография, списък на анализирани в работата съдебни решения на Съда на ЕС, на български (ВКС, ВАС, ПОС, СГС, АдмС – София град) и чуждестранни (германски, френски, чешки, литовски, португалски) юрисдикции, както и списък на ползваните онлайн източници на документи на Европейската комисия и други организации. Библиографията обхваща внушителните 18 заглавия на български език и 166 чуждестранни заглавия. Направени са 1299 бележки под линия. В структурно отношение дисертацията съдържа увод, три глави и заключение.

Първата глава „Тежест и стандарт на доказване при гражданската отговорност в правото на ЕС“ дефинира съдържанието на понятията, които авторът използва в дисертацията, по-специално, тежест на доказване и стандарта на доказване при реализирането на гражданската отговорност. Авторът извежда това съдържание като част от понятийния апарат на правото на ЕС, като за целта основава изводите си на практиката на Съда на ЕС.

Във втората глава „Тежест и стандарт на доказване в Цифровия единен пазар“ авторът разглежда въпросите, свързани с доказването в отделните политики на ЕС, които са обект на дигиталната политика на ЕС. В отделни параграфи последователно са разгледани проблемите, които съпътстват доказването на гражданската отговорност в областта на защитата на данните, при защитата на потребителите, в областта на изкуствения интелект и други възникващи технологии. Застъпва се тезата, че правилата, предписващи отклонения от тежестта и стандарта на доказване са ефективен подход за адаптиране на рамката на гражданската отговорност към предизвикателствата на цифровата среда.

Третата глава „Общи проблеми на електронното доказване“ има за предмет въпросите, свързани със същността и допустимостта на електронните доказателствени сред

2. Представеният дисертационен труд съдържа общи достойнства и научно-приложни резултати с приносен характер.

2.1. Дисертационният труд представлява цялостно изследване по поставената тема. Изложението е основано на огромен по обем теоретичен материал. Това е позволило на автора да подготви систематично изложение, основано на достиженията на българската и

европейската доктрина, да открие разликите в различните процесуални системи и да направи съответните изводи по отделните въпроси, които се засягат в дисертацията. Полемиката е коректна. Без съмнение, авторвата теза по всеки от дискуссионните въпроси в труда се откроява.

2.2. Дисертационният труд разкрива задълбочени теоретични познания по темата на дисертацията, познаване на достиженията на правната доктрина и на съдебна практика. Изложението е построено на разбираем правен език.

2.3. Поставените на обсъждане отделни проблеми са систематично поднесени. Дисертантът използва с лекота общонаучните диалектически и критично-аналитичен метод на изследване и с необходимата вещина прилага научните методи на тълкуване на законовите разпоредби. Използваният исторически метод при изследване на отделни въпроси в дисертацията дава възможност да се проследи развитието на засегнатите проблеми и да се обосноват точни изводи за същността на разглежданите явления. Широкото използване на сравнителноправния метод в дисертацията е обяснимо предвид естеството на разглежданите въпроси и отликите в различните процесуални системи.

2.4. Всичко изложено обосновава общата оценка, че за защита е представено оригинално научно съчинение, което съдържа научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката. То отговаря на всички изисквания на българското законодателство и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ за присъждане на научната степен „доктор“.

III. Конкретни научни приноси в дисертацията.

Дисертационният труд съдържа и редица конкретни приносни моменти с научно-приложен характер, по-значимите от които са:

1. Принос на автора е цялостното разглеждане на проблемите на тежестта на доказване и стандарта на доказване в отделните политики, свързани с Цифровия единен пазар. Ясно са открити причините, поради които се налагат отклоненията в общите правила с оглед на конкретните специфични цели, които тези политики преследват.

2. Изводите от анализа на практиката на Съда на ЕС във връзка с прилагането на правото на ЕС са насочени към доказване на отделните тези в дисертацията. Чрез тях авторът доказва основната си теза, че гражданската отговорност в рамките на Цифровия единен пазар трябва да бъде уредена по начин, че да бъде адекватна и ефективна спрямо

обществените отношения в цифрова среда и функционално еквивалентна на случаите извън нея.

3. Интересни са изводите от анализа на технологичните, обществени и икономически предизвикателства, които оказват влияние върху ефективността на гражданската отговорност в Цифровия единен пазар.

IV. Критични бележки.

По представения дисертационен труд, както по всяко научно съчинение, могат да бъдат направени и някои бележки. Те не засягат научните му достойнства, но биха могли да послужат на автора при бъдещото осмисляне на някои становища, поддържани в дисертацията, и да бъдат от полза при евентуалното бъдещо публикуване на работата.

1. В структурно отношение работата се нуждае от преосмисляне. Заглавието на втората глава смислово съвпада със заглавието на дисертационния труд. Самата втора глава, съдържанието на която следва да представлява есенцията на дисертационния труд, е структурирана чрез последователното разглеждане на доказателствените въпроси в отделните политики, които авторът приема, че са част от Цифровия единен пазар. Този начин на структуриране прави много трудно извеждането на общите положения и на отклоненията от тях по начин, който да бъде обобщаващ за правото на ЕС в разглежданата област. Третата глава, която е озаглавена „Общи проблеми на електронното доказване“ изглежда изкуствено прикрепена към изложението, най-малкото защото не изглежда да е във връзка с очертаната от заглавието на дисертацията тема.

2. За мен е несъмнено, че тежестта на доказване и стандартът на доказване са процесуални понятия, които нямат и не могат да имат автономно значение в правото на ЕС. Това че в акт от правото на ЕС се съдържа доказателствено правило, не означава друго, освен че в съответната материя то трябва да бъде приложено от националните съдилища съобразно точния му смисъл. В тази връзка, разглеждането на тежестта на доказване и стандартът на доказване като понятия на правото на ЕС няма основание. Не намирам достатъчно аргументи в подкрепа на тезата на автора, че за понятието „стандарт на доказване“ съществува автономно разбиране в правото на ЕС (с. 47 от дисертацията). От заключенията на генералните адвокати не могат да се вадят общи изводи за това дали едно понятие има автономен характер в правния ред на ЕС. Освен това, в тези заключения не се посочва нещо различно от утвърденото процесуално значение на тези понятия.

V. Заключение.

За защита е представено цялостно и задълбочено научно изследване с монографичен характер със заглавие **„Тежест и стандарт на доказване при осъществяване на гражданската отговорност в рамките на Цифровия единен пазар на ЕС“**. Дисертационният труд отговаря на изискванията, предвидени в чл. 6, ал.3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България, на чл. 27, ал.3 от Правилника за прилагането му и чл. 64 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. Съчинението съдържа научно-приложни резултати с приносен характер, отразява задълбочените теоретични знания на дисертанта по специалността, разкрива способностите му за самостоятелни научни изследвания и творчески подход към проблемите, включени в предмета на изследването.

По тези съображения давам своята положителна оценка и гласувам положително на г-н Димо Григориев Господинов, редовен докторант към катедра „Международно право и международни отношения“ на Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, да бъде присъдена образователната и научна степен “доктор“ по професионално направление 3.6. Право (Право на ЕС).

гр. София, 25.04.2025 г.

Член на научното жури : доц. д-р Ивайло Костов